

CULTURAL STUDIES

APPLICATION OF ETHNOGRAPHIC MATERIALS IN THE CREATIVE ACTIVITY OF A BALLET MASTER IN UKRAINIAN FOLK CHOREOGRAPHY

ВИКОРИСТАННЯ ЕТНОГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ У ПОСТАНОВЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ БАЛЕТМЕЙСТЕРА З УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Yaroslav Sapeho¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-601-0-23>

Етнографічні матеріали з українського народного танцювального мистецтва – є ґрунтовною базою для мистецько-культурологічних досліджень. Українська народна хореографія демонструє не тільки національну ідентичність, але й також досвід наших пращурів. Етнографічна спадщина забезпечує фундаментальні ознаки в контексті культурного надбання у Світі інтернаціоналізації.

Як раз балетмейстер повинен зберігати увесь спектр першоджерела, коли створює хореографічні полотна. Головне завдання балетмейстера вимагає знайти золоту середину, щоб зберегти традиційність у рамках інноваційних сценічних принципів, що надасть можливість танцювальному мистецтву зберігати відданість своїм витокам, щоб – це було цікаво соціуму. Балетмейстер повинен не тільки володіти культурними та історичними знаннями, але й вміти трансформувати їх в інноваційну сценічну практику.

Не аби яка зацікавленість до традиційної української народної хореографії почала зароджуватися в середині XIX століття. Видатні дослідники, такі як В. Шухевич, В. Гнатюк, С. Титаренко, зробили ретельний та лаконічний внесок у виокремлення танцювального етнографічного матеріалу. Одним із яскравих праць у збереженні фольклорного матеріалу – є надбання К. Василенко, А. Гуменюка, П. Вірського. В контексті сьогодення багато видатних викладачів у сфері українського народного танцю, також досліджують глобальне розмаїття автентичного доробку: А. Самохвалова, Н. Кіптілова, К. Островська, А. Тимчула та інші.

¹ Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

Українське народне танцювальне мистецтво пройшло складний еволюційний процес, в ньому відображаються вагомі культурні механізми багатьох поколінь. Українська народна хореографія поєднала в єдине ціле, насичений колорит хореографічної лексики, музичного супроводу, ритму та костюму. Українське народне танцювальне мистецтво представлено багатьма регіонами, в кожному регіоні велика надбання танцювальних традицій, кожний регіон відрізняється динамізмом, манерою, характером, стилістикою. Найпопулярніші танці українського народного танцювального мистецтва можна виділити, гопак, метелиця, козачок, гуцулка, полька, коломийка. Кожен із вищеперерахованих танців демонструє багатогранний та неперевершений колорит, емоційність та життєву енергію. Коли балетмейстер починає працювати над своєю танцювальною композицією, він зобов'язаний дотримуватися філе граного процесу до дослідження автентичного першоджерела. Він проводить польові дослідження, бере інтерв'ю, фіксує та записує, щоб не втратити те, що зберегли наші пращури.

Ключове завдання балетмейстера – це не тільки показ танцювальної картини, але й комплексніше осмислення та репрезентація історичного доробку та етнографічних рис української нації. Балетмейстер – це не просто, людина яка поєднує танцювальні рухи в комбінації, він є творцем культурно-мистецької спадщини. Також одним із головних ознак балетмейстера, показати глядачу зрозумілість танцювального полотна та привабливість, ну при цьому дотриматися усіх етнографічних законів та сценічних. Сучасне хореографічне мистецтво вимагає не лише відтворення, але й розширення можливостей народного танцю через стилізацію та впровадження нових елементів з різноманітних танцювальних стилів. Ця інноваційна діяльність дозволяє не тільки зберегти історичну атмосферу і національний колорит, але й залучити глядача до глибин національної культури, відкриваючи перед ним нові перспективи та розуміння культурної спадщини [1; 3, с. 64]. Сьогодні яскравим трендом – є поєднання українського народного танцювального мистецтва з сучасними хореографічними техніками.

Р. Павленко вказує на необхідність глибоко розуміння стилізації, яка виходить за рамки простого надання танцю нових стильових ознак. Стилiзацiя в цьому контекстi вимагає вiд балетмейстера збереження основоположних принципiв традицiйного танцю, зокрема, його естетичних та культурних коренiв. Водночас вона має бути виконана як творча iнтерпретацiя, що дозволяє танцювальному номеру набути характеристик сучасного виступу, зберiгаючи при цьому виразний національний колорит [2].

У свій час реформатор з українського народного танцювального мистецтва П. Вірський також стилізував та збагатив мистецтво танцю за допомогою поєднання рухів класичного танцю. Загалом стилізація в українському національному хореографічному мистецтві грає роль не лише як принцип збереження, а й як тактика збагачення художньої образності, що сприяє удосконалення цього мистецтва.

В освітній складовій балетмейстери мають глобальний процес у розвитку українського традиційного танцювального мистецтва. Вони проводять семінари, практичні, наукові конференції, майстер-класи – де демонструють величну колекцію знань. Усі ці заходи які проводять досвідчені балетмейстери, дозволяє студентам засвоїти інтелектуальний капітал спадщини та глибино відчувати характеристику танців України.

Отже, проведене дослідження українського народного танцю з точки зору його етнографічних особливостей та впливу на методичні підходи балетмейстерів засвідчує важливість системного підходу до збереження культурної самобутності та адаптації традиційних форм до сучасних хореографічних практик. Результати показали, що народний танець України, будучи невід’ємною складовою національної фольклорної спадщини, зберігає унікальні історичні та культурні риси, які формують і підтримують національну ідентичність та свідомість.

Список використаних джерел:

1. Косаковська Л. Збереження автентичних фольклорно-етнографічних зразків українського народного танцю як предмет наукового дослідження. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки*. 2014. № 8. С. 71–77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvpup_2014_8_18
2. Павленко Р. Основні способи стилізації народного танцю. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної он-лайн-конференції «Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти»* (Бердянський державний педагогічний університет, 14 вересня 2017 р.). URL: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/Руслан-Павленко.pdf>
3. Пісклова І. Особливості обробки танцювального фольклору (на прикладі сучасних постановок). *Народна творчість та етнологія*. 2015. № 5. С. 64–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NTE_2015_5_10